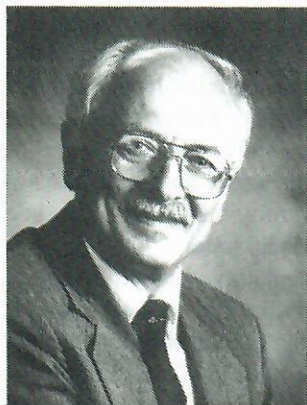

Bibliographical notice

Životní výročí

**The sixty-fifth birthday
of Prof. Dr. Anton J. Novacky, CSc.**

The 65th birthday of an important personality gives an impulse to stop and think, to evaluate the creative spirit and the contribution to society, even more so as we have lived a certain part of our lives side by side. Prof. Dr. Anton J. Novacky, CSc., born to the family of Slovak botanist Jan Martin Novacký, is one of my friends and an excellent scientist. After finishing the gymnasium, he studied at the Comenius University in Bratislava, Czechoslovakia, and graduated in 1956. He received his C.Sc. (Ph.D.) degree from the Czechoslovak Academy of Sciences in Prague in 1965, and was appointed to the Institute of Experimental Phytopathology and Entomology, Slovak Academy of Sciences, at Ivanka pri Dunaji.

Although this is not the forum to describe in detail all individual research accomplishments of Dr. Novacky, several of them deserve our attention. Dr. Novacky publications on aberrant enzyme activities in infected plants prompted an invitation in 1966 from the University of Kentucky, U.S.A., to work with Drs. H. Wheeler and R. Hampton on studies of plants attacked by fungi and viruses. Dr. Novacky returned to Czechoslovakia in 1967, but after the invasion of his homeland by the Soviet Union in August 1968, he and his family returned to the U.S.A. He rejoined the Plant Pathology Department at the University of Kentucky, and in July 1969 Dr. Novacky joined the Department of Plant Pathology at the University of Missouri, Columbia, as a postdoctoral fellow. There he was appointed assistant professor in 1970, associate professor in 1975, and full professor in 1982.

During his 29 years at the University of Missouri he concentrated on research on plant bacteriological problems. His studies on the hypersensitive defence reaction revealed that this phenomenon could be expressed by a single plant cell in response to a single bacterium. Searching for more sensitive procedures to monitor membrane perturbation, he developed and introduced electrophysiological methods to measure transmembrane electropotentials in tissues and single cells of higher plants. With this technique he investigated the effect of host selective toxins of fungi on cell membranes of their host, and the cellular alterations elicited by bacteria during the development of the hypersensitive reaction. Other research and teaching was focused on primary and secondary active transport in plants. Together with his students and research associates he has published more than 100 articles in numerous internationally recognized journals and chapters in books.

His research has earned him many invitations to international symposia and workshops. In 1983 he received the Alexander von Humboldt Senior U.S. Science Award from the Federal Republic of Germany. In 1984 he was invited by the Japanese Society for the Promotion of Science to spend three months at prominent Japanese Universities. In 1986 he became a Fellow of the American Phytopathological Society. In 1994 he published with his colleague Dr. R. N. Goodman the monograph *Hypersensitive Reaction in Plants to Pathogens, a Resistance Phenomenon*.

Prof. Dr. Novacky has kept close contacts with his colleagues in Bratislava, and following the Velvet Revolution in 1989 he was able to return to his Alma Mater, the Comenius University, on several occasions. He has encouraged several young scientists to join him at the University of Missouri. In 1993/1994, as a Fulbright Fellow, he taught courses at Comenius University in plant physiology and physiology of plant disease resistance.

Dr. Novacky is a member of the American Association for the Advancement of Science, American Phytopathological Society, American Society of Plant Physiologists, Sigma Xi and the Slovak Botanical Society. On January 1, 1999, he became Professor Emeritus.

We wish him continued energy, success in all his endeavours, and good health for many more years.

Ján Pavlovkin (Ivanka pri Dunaji)

From 1992 onward Prof. A. Novacky has become a member of the Editorial Board of PLANT PROTECTION SCIENCE Journal. All members of the editorial board wish to join numerous friends of Dr. Novacky in offering him congratulations upon the occasion of his 65th anniversary of his birthday. We wish him personal well being and further success in scientific work.

Václav Kúdela (Prague)

Ing. Josef Vacke, CSc., sedmdesátníkem

Ing. Josef Vacke, CSc., jeden z nestorů české rostlinné virologie, vynikající odborník na virové choroby obilnin a trav, oslavil 1. dubna 1999 v plné tělesné a duševní svěžesti uprostřed pilné a plodné vědecké práce, své sedmdesáté narozeniny.

Narodil se v roce 1929 ve Zdobunově na Ukrajině (Volyn). Po repatriaci v roce 1945 dokončil gymnaziální studia ve Zlíně a Žatci. V roce 1953 absolvoval Agronomickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Praze a v témže roce nastoupil jako agronom-fytopatolog do Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Praze-Ruzyni, kde pracuje dodnes. V roce 1967 obhájil kandidátskou disertační práci.

Samostatnou vědeckou činnost započal studiem problematiky vlivu organominerálního hnojení na výskyt chorob u některých plodin. Od roku 1959 se specializoval na řešení ekonomicky závažné problematiky viróz a fytoplasmóz obilnin a pícních trav. Na území našeho státu zjistil a zevrubně popsal celkem osm virů a dvě fytoplazmy na obilninách a šest virů na pícních travách. Šlo vesměs o patogeny nové nebo na území bývalého Československa dosud nezjištěné. Ze zahraničních sběrů uskutečněných v Maďarsku, Polsku, Rumunsku, Německu a Švédsku identifikoval šest pro

tyto státy nových virů. Mnohé jeho nálezy mají tedy světovou nebo evropskou prioritu a získaly zasloužené zahraniční ohlas a uznání.

Ing. Vacke publikoval výsledky své vědecké činnosti ve 112 původních vědeckých sděleních, 32 odborných článcích, 4 statích v knižních publikacích a v 26 závěrečných výzkumných zprávách. Zásadní význam pro rozvoj vědního oboru mají jeho studie o epidemiologii, škodlivosti a rozšíření viru sterilní zakrslosti ovsa a metodika komplexní ochrany proti tomuto viru, který limitoval pěstování ovsa na Českomoravské vrchovině, dále identifikace a úplná charakterizace ve světě dosud nepopsaného viru zakrslosti pšenice a vypracování návrhu ochranných opatření. Neméně významné bylo řešení otázky silného poškození semenářských porostů ovsíku vyvíšeného kmenem viru sterilní zakrslosti ovsa na našem území. V sedmdesátých letech jako první v Evropě identifikoval virus modré zakrslosti ovsa a zjistil nový kmen fytoplazmy žloutenky aster jako původce kalamitního poškození jarních obilnin na Slovensku. Později identifikoval a charakterizoval virus mozaiky jílku, který izoloval z jílku a kostřavy, a popsal další patogeny nové na našem území – fytoplazmu světle zelené zakrslosti pšenice na pšenici a žitě, původce výrůstkové zakrslosti jílku, a virus mozaiky pšenice ozimé. V dalších výzkumných etapách popsal virus mozaiky sveřepu na obilninách a zjistil jeho hlavní přenašeče, identifikoval dva u nás nové viry na srze říznače, a to viry mírné mozaiky a skvrnitosti srhy a virus mozaiky pýru na pšenici. Z hlediska praktické ochrany obilnin bylo významné jeho řešení problematiky odolnosti k virům sterilní zakrslosti ovsa, modré zakrslosti ovsa a zakrslosti pšenice včetně vypracování postupů testování odolnosti pěstovaného sortimentu a výsledky jeho prací z oblasti vztahů virus–vektor.

V poslední době pokračuje ve výzkumu nových virů na obilninách a travách, řeší prognózu a signalizaci výskytu viru zakrslosti pšenice a intenzivně se věnuje problematice odolnosti k viru žluté zakrslosti ječmene, který patří k nejvýznamnějším virům obilnin u nás. Vypracoval metodický postup polního testování odolnosti obilnin k tomuto viru a spolu s kolektivem oddělení šlechtitelských metod odboru genetiky a šlechtění rostlin VÚRV řeší otázky odolnosti povolených odrůd a perspektivních novošlechtění, otázky detekce donorů rezistence a jejich využití v hybridizačních programech.

Neméně významná a rozsáhlá je jeho popularizační přednášková činnost a expertní činnost pro odborníky šlechtitelských stanic, Státní rostlinolékařské správy a pro pěstitelskou praxi. Nezanedbává ani výchovu mladých odborníků. O virových chorobách obilnin přednášel v rámci výuky na České zemědělské univerzitě v Praze a Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, kde byl též školitelem řady diplomantů.

My všichni, kteří ho známe, mu upřímně přejeme do dalších let plné zdraví, spokojenost a především fyzickou a duševní energii k tvůrčí vědecké činnosti a dosažení dalších objevů.

Zdenko Polák (Praha)